

BÄTTRE VARDAGSKUNSKAPER HOS UNGA OCH ÖKAT DELTAGANDE I ARBETSLIVET GENOM STUDIER

(Mindre avbrutna och förlängda studier, främjande av sysselsättning av studerande
och socialt stöttande av unga)

Prioritering 2: Främjande av sysselsättning och kvarblivande på
arbetsmarknaden samt förebyggande av marginalisering

Ansvariga experter för utvecklingsprogrammet: Utvecklingschef Kirsti Kylä-Tuomola, tfn
(09) 160 77314, kirsti.kyla-tuomola@minedu.fi

Överinspektör Jaana Walldén (verkstäder), tfn (09) 160 77228, jaana.wallden@minedu.fi

Andra experter:

Undervisningsråd Heikki Blom, tfn (09) 160 77229

Undervisningsråd Kirsti Kupiainen, tfn (09) 160 77307

Finansieringsmyndighet Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten för
högskoleprogrammet, Utbildningsstyrelsen för allmänbildning och yrkesinriktad utbildning och
olika ELY-centralerna för verkstadsverksamheten.

Kontaktpersoner:

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten, EU-koordinator Henri Helander, tfn
040 743 1712, henri.helander@ely-keskus.fi

Utbildningsstyrelsen, projektkoordinator Ira Nikoskinen, tfn 040 348 7759,
ira.nikoskinen@oph.fi

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, EU-koordinator Jaana Lepistö, tfn 050 456
4996, jaana.lepisto@ely-keskus.fi

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, överinspektör Satu Huikuri, tfn 040 546 5037
satu.huikuri@ely-keskus.fi

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland, finansieringskoordinator Riitta Mattila,
tfn 040 849 5669, riitta.mattila@ely-keskus.fi

UTVECKLINGSPROGRAMMETS MOTIVERINGAR, INNEHÅLL OCH MERVÄRDE

Samhällspolitisk motivering samt utmaningar

Arbetskraftsutvecklingen och de krympande årskullarna i Finland innebär utmaningar för
framtiden. För att möta dessa utmaningar är det nödvändigt att allt fler unga som börjar i
arbetslivet har en yrkesinriktad examen eller en högstadiexamen. Det finska samhället
måste kunna reagera på den internationella arbetsfördelningens krav och på de snabba
förändringarna i konkurrensen i en öppen, global ekonomi. Effekten av en global
arbetsfördelning syns redan på den nationella arbetsmarknaden. Den största utmaningen på
den finska arbetsmarknaden är hög strukturell arbetslöshet. Andra utmaningar är arbetets
ändrande innehåll och de ändrande och ökande kompetenskraven i samhället. Omvärldens
utveckling och globalisering innebär att människornas vardag blir mer mångfacetterad och att
allt fler nya handlingsmönster etableras. Allt eftersom betydelsen av kompetens och
utbildningsnivå ökar höjs också risken för utslagning med anledning av bristfällig utbildning.
Det behövs även ett nytt slags gemenskap i samhället så att människor som varken deltar i

utbildning eller arbetar får starkare möjligheter till en aktiv medborgarroll och ett aktivt lärande.

Ur individens synpunkt är det viktigt att få stöd och vägledning i tillräcklig mängd och vid rätt tidpunkt för att hitta en lämplig studiekarriär och en meningsfull arbetsplats.

Ändringarna i samhället och på arbetsmarknaden har gjort det svårare för unga att välja yrke. Många unga som slutför en utbildning på grundstadiet upplever att det är svårt att välja mellan olika karriärer eller har ännu inte mognat för att välja riktning. Bland dem som slutför en utbildning på grundstadiet har somliga bristfälliga förutsättningar för fortsatta studier vilket höjer risken för att sådana studier avbryts. Barn och unga drabbas dessutom allt oftare av livssvårigheter och psykosocial ohälsa vilket höjer risken för utslagning. Målsättningarna med avseende på utbildning omfattar hela årskullar, dvs. alla barn och unga har rätt till utbildning. Målet förutsätter ett yrkesmässigt mångfaldigt och helhetsomspännande samarbete som iakttar individuella behov samt att man ingriper tidigt i problem. Detta kräver att utbildningsarrangörer och läroanstalter intensifierar samarbetet med social- och hälsovårdsväsendet, ungdomsväsendet, arbetsförvaltningen, verkstäderna och i synnerhet ungdomshemmen i kommunerna. Ett fungerande och yrkesmässigt mångfaldigt samarbete mellan myndigheter förutsätter att man utvecklar och etablerar samarbetsnätverk och samarbetsmodeller inom ramen för en fungerande elevvård.

Den procentuella arbetslösheten bland unga har sjunkit påtagligt sedan 1990-talet och det är tämligen sällsynt att unga arbetslösa arbetssökande drabbas av långtidsarbetslöshet. Arbetslösheten bland finska ungdomar är emellertid en av de högsta i EU. Arbetssökande som endast har en allmänbildande utbildning eller examen har svårare att hitta fast arbete. Statistikerna ger vid handen att det finns inemot hundratusen unga i Finland som behöver personligt stöd av varierande omfattning för att hitta arbete på den öppna arbetsmarknaden. Största delen är personer under 25 år som saknar yrkeskompetens. Över hälften av unga som varken deltar i utbildning eller arbetar är anmälda som arbetssökande medan 42 000 unga fortfarande inte omfattas av myndigheternas service. Behovet av mångkulturell kompetens i verkstäderna har också ökat; år 2006 talade verkstädernas kunder 52 olika modersmål. Det behövs en omfattande insats för att utveckla åtgärder i syfte att motivera dessa ungdomar till att utbilda sig och hitta arbete.

Utvecklingsarbetets mål

Utvecklingsarbetet syftar till att förebygga utslagning hos unga och till att styra ungdomar till utbildning, arbete och en aktiv medborgarroll. Målet är att åstadkomma en effektivare övergång från grundläggande utbildning till utbildning på andra stadiet, minska antalet studieavbrott och höja antalet godkända studier på alla stadier. Studier på andra stadiet, yrkeshögskolestudier och universitetsstudier måste slutföras inom föreskriven tid i större utsträckning än tidigare och steget från studier till arbetsliv måste stödjas.

Utvecklingsprogrammets projekt skall utveckla handlingsmönster som stödjer och stöttar unga i syfte att hjälpa dem hitta en utbildning och därifrån ta steget in i arbetslivet. Övergången mellan utbildningsstadier eller utbildningsformer måste ske smidigt och på ett motiverande sätt på alla utbildningsstadier. Det har blivit allt viktigare att hitta sätt att ingripa tillräckligt tidigt för att förebygga studieavbrott och främja att studierna slutföras inom föreskriven tid, i all utbildning. Målet är att förbättra samarbetet mellan utbildningssystemet och arbetslivet, både under studietiden och när det blir dags att söka arbete. På samma gång främjas tillgången till kompetent arbetskraft.

Målet är att utveckla service och vägledning för unga i samverkan med utbildningsarrangörer, läroanstalter, högskolor, ungdomsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet och andra organisationer i syfte att hjälpa alla unga få studieplats, verkstadsplats eller praktikplats. Ungdomsverkstäderna skall utvecklas till en del av serviceutbudet för unga där syftet är att hjälpa bygga upp utbildnings- och arbetskarriärer, förebygga utslagning och tillhandahålla en yrkesmässigt mångfaldig service.

Lämpliga handlingsmönster skall införlivas i utbildningsarrangörernas, läroanstalternas, högskolornas, verkstädernas och de andra myndigheternas basverksamhet för att åstadkomma permanenta och varaktiga effekter.

Verksamhetens innehåll

Utvecklingsprogrammet är uppbyggt så att dess åtgärder stödjer tillgången till utbildning, slutförandet av studier och steget in i arbetslivet för personer i varierande situationer.

Studerande i problemsituationer behöver allt mer och allt bättre individualiserad studiehandledning, stöd och rådgivning. Läroanstalterna och högskolorna måste fortsätta utveckla sin studiehandledning och sina rådgivnings- och stödtjänster med särskild uppmärksamhet för hur de fungerar som helhet ur den studerandes perspektiv. Många studerande bor i studentbostäder. Insatserna för ett tryggt studentboende har tills vidare inte varit tillräckliga. Det finns inte tillräckligt med studentbostäder och stöd- och serviceverksamheten i anslutning till dessa är otillräcklig. Studentboendet skall utvecklas inom ramen för utbildningsarrangörernas/läroanstalternas verksamhet i syfte att främja vuxenmognad och livskompetens hos studerande samt att studierna slutförs.

En fungerande och tidig psykisk hälsovård har en viktig förebyggande roll som bidrar till att minska studieavbrott. Tillgången till psykisk hälsovård är emellertid bristfällig i hela landet och inom all utbildning. De tilltagande psykiska hälsoproblemen inom alla skolnivåer leder till sämre studief framgång, fler avbrutna studier, längre studietid och framför allt negativa effekter i den studerandes livskvalitet, t.ex. sociala relationer, hobbyer, osv. Problemen kan följaktligen ha mycket omfattande effekter som sträcker sig långt in i framtiden. Därför är det särskilt viktigt att utveckla fungerande lösningar för att kunna lägga märke till psykiska problem och ingripa i dem samt för att kunna erbjuda ett tillräckligt stöd åt drabbade studerande. Ett tidigt ingripande måste odlas och man måste även utveckla förebyggande handlingsmönster och metoder som hjälper upptäcka problemen. Lärare, ungdomsarbetare och arbetare inom social- och hälsovård måste utbildas så att de kan identifiera och ingripa i psykiska hälsoproblem.

Det finns konstaterade bevis på att en fungerande uppföljning och ett omedelbart ingripande i frånvaro, brist på studieprestationer och förlängda studier bidrar till att förebygga studieavbrott. Därför är det viktigt att handlingsmönster utvecklas på alla utbildningsnivåer och inom alla utbildningsorganisationer i syfte att införa individuella studieplaner och studieuppföljning. Studieavbrott och i synnerhet förlängda studier är ett tilltagande problem vid högskolorna. En grupp där problemet är särskilt stort är universitetsstuderande utan pro gradu-avhandling som har avbrutit sina studier. De uppskattas vara omkring 15 000. Under hälften av yrkeshögskolestuderande och endast en fjärdedel av universitetsstuderande blir färdig inom den föreskrivna tiden. Studietakten vid högskolorna skall höjas och steget från yrkeshögskolor och universitet till arbetslivet skall främjas av en riksomfattande servicehelhet som samordnar och skärper högskolornas enskilda och varierande funktioner och service.

Med detta syftar man i synnerhet till att stödja elevgrupper som inte omfattas av den service som finns.

För att motivera till utbildning och främja sysselsättning är det ytterst viktigt att man fortsätter utveckla studieförhållanden med en arbetsinriktad och praktisk prägel samt att individuella studievägar och undervisningsarrangemang i all utbildning utvecklas, i synnerhet inom den yrkesinriktade grundläggande utbildningen. Samarbetet med arbetslivet inom den yrkesinriktade utbildningen skall utvecklas och intensifieras i syfte att säkra goda möjligheter till inläring i arbete för olika studerande, också sådana som behöver stöd. Inom studiehandledningen skall studerande i yrkesinriktad utbildning få en mer ingående sysselsättningshandledning i syfte att inspirera och väcka intresse för studierna och det kommande yrket samt för att främja att studierna slutförs inom föreskriven tid och att den studerande blir sysselsatt direkt efter studierna.

Även om sysselsättningsgraden är högst bland högt utbildade människor har sysselsättningen av nya utexaminerade, i synnerhet från högskolorna, minskat i förhållande till den allmänna utvecklingen. Sysselsättningen varierar mycket från bransch till bransch. Sysselsättningen av nya utexaminerade präglas dessutom av arbetsuppgifter som inte tillhör utbildningsområdet samt av kortvariga anställningar. Ett särskilt problem bland högskolestuderande är att vissa blir sysselsatta innan de avlägger sin slutexamen vilket bl.a. leder till en ond cirkel av korta vikariat utan vederbörlig kompetens. I dessa situationer är det ofta så gott som omöjligt att återvända till de avbrutna studierna utan individuellt stöd. Utvecklingsprogrammet syftar till att förkorta övergångsperioden mellan studentexamen och studierna samt till att stödja träffsäkra utbildningsval och hitta lösningar som bidrar till att högskolestudier slutförs inom föreskriven tid och att studerande hittar arbete som motsvarar utbildningsnivån.

Ungdomsverkstäderna syftar till att hjälpa ungdomar med ett konstaterat behov av individuellt planerade stödåtgärder hitta utbildnings- och sysselsättningsalternativ. Än så länge finns det inga etablerade mönster för samverkan mellan verkstäder och utbildningsarrangörer/läroanstalter. Verkstäderna har t.ex. utnyttjats otillräckligt inom studiehandledningen och de kunskaper som de ger erkänns inte alltid inom utbildningssystemet. Verkstäderna själva har inte alltid en klar bild över förhållandet mellan deras verksamhet och utbildnings- och examenssystemet. Ungdomsverkstädernas olika möjligheter skall utvecklas och samarbetet mellan utbildningsarrangörer och läroanstalter skall stärkas. Ungdomsverkstäderna, utbildningsarrangörerna och arbetsförvaltningen skall utveckla ett ömsesidigt samarbete i syfte att styra unga till utbildning/fortsatta studier, arbete, deltagande i en verkstad eller arbetspraktik samt för att följa upp hur unga som slutför en utbildning går vidare. Verkstadsverksamheten skall utvidgas så att den omfattar hela landet och verkstäderna skall göras mer tillgängliga så att de når allt fler unga som inte omfattas av myndigheternas service.

Samband med nationellt godkända program eller utvecklingsstrategier

Ansvar och frihet, omsorg och uppmuntran samt bildning och kompetens är centrala värderingar i regeringsprogrammet för Vanhanens andra regering. Enligt regeringsprogrammet skall alla unga som slutför en grundläggande utbildning få tillgång till en utbildningsplats samt tillräcklig studiehandledning och tillräckliga stödåtgärder. Fallen där skolgången avbryts skall minskas genom att fästa särskild uppmärksamhet vid kritiska övergångsmoment samt med hjälp av olika åtgärder.

Målet är att förebygga och minska ohälsa och utslagning hos elever och att stärka känslan av gemenskap, framhäva föräldrarnas roll och betona det ömsesidiga ansvaret för barnens och de ungas välfärd. Tyngdpunkterna i regeringsprogrammet är tidigt ingripande och förebyggande arbete. Dessa element har en särskilt viktig roll i politikprogrammet för barns, ungas och familjers välfärd och i politikprogrammet för arbete, företagande och arbetsliv.

Utvecklingsprogrammet bygger på följande dokument: Lissabonstrategin för förbättrad tillväxt och sysselsättning – Finlands nationella handlingsprogram 2005–2008, utvecklingsplanerna för utbildning och forskning 2003–2008, statsrådets utbildningspolitiska redogörelse till riksdagen 2006, promemoria från arbetsgruppen för utveckling av övergångsskedet mellan den grundläggande utbildningen och andra stadiets utbildning 2005, diskussionsmemorandum om åtgärdsprogrammet för att minska studieavbrott (UM 2007), förslag till strategi för specialundervisningen i yrkesutbildningen på andra stadiet (6:2002), Europeiska ungdomspakten, förslag från bedömningsgruppen för försök med utbildning på ungdomsstadiet, promemoria Permanentning av verkstadsverksamheten för unga (UM 2004), undervisningsministeriets beslut om allmänna grunder och rekommendationer för ungdomsverkstäderna, dnr 17/600/2006 (25.10.2006), ordförandeskapets slutsatser, Europeiska rådet i Bryssel 22–23/3 2005, 7619/05 samt Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet.

Huvudansvariga organisationer

Undervisningsministeriet har det övergripande ansvaret för utvecklingsprogrammets verkställighet och finansiering. Utbildningsstyrelsen och länsstyrelserna deltar som finansieringsmyndigheter. Utbildningsstyrelsen finansierar projekt som hänför sig till stöd- och styråtgärder under övergångsskedet mellan grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet samt projekt som syftar till att utveckla studieutbudet, förfaringssätt för inläring i arbete och kontakter till arbetslivet. Länsstyrelsen finansierar projekt som hänger samman med en riksomfattande servicehelhet som syftar till att försnabba högskoleexamina och övergången till arbetsmarknaden samt projekt som syftar till att utveckla verkstadsverksamheten som en del av ett yrkesmässigt mångfaldigt samarbetsnätverk. Kommunerna och den privata sektorn deltar i finansieringen på projektnivå.

Projekten inom utvecklingsprogrammet startas och genomförs i huvudsak av utbildningsarrangörer, högskolor, högskolenätverk och andra läroanstalter samt av ansvariga för ungdomsverkstäder (= stödtagare). Projekten skall samarbeta med instanser som är viktiga för att utveckla kontakterna till arbetslivet och ett yrkesmässigt mångfaldigt samarbete, och som nämns i programdokumentet.

Samordningsmekanismer och samband med den regionala utvecklingen

Utvecklingsprogrammet genomförs av undervisningsministeriet. Ministeriet ansvarar för att de uppsatta målen uppnås genom att samordna och styra utvecklingsprogrammets genomförande samt övervaka att de mål som sätts upp i programdokumentet fullföljs, i samverkan med Utbildningsstyrelsen och länsstyrelserna.

Utvecklingsprogrammet styrs och övervakas av en styrgrupp som tillsätts av undervisningsministeriet och som består av representanter från ministeriet, länsstyrelserna och Utbildningsstyrelsen. Styrgruppens ordförande tillsätts från ministeriet. Styrgruppen skall

även omfatta en expert som ansvarar för utvecklingsprogrammet vid undervisningsministeriet samt representanter från finansieringsmyndigheterna.

Styrgruppen skall se till att finansieringen riktas till insatser som har störst betydelse för det nationella utvecklingsprogrammet. Styrgruppen skall också övervaka att målen inom utvecklingsprogrammet fullföljs, också inom de regionala programmen, och säkerställa att de olika insatserna inom dessa kompletterar och stödjer varandra. Verksamheten skall stärkas genom att utveckla de gemensamma strukturerna för läroanstalter, högskolor, ungdomsverkstäder och andra aktörer på regional nivå.

Mervärde för den nationella verksamheten

Mervärdet i ESF-finansieringen ligger i en utvecklingsinsats för lärare, studiehandledare, arbetsplatshandledare och samarbetsparter. Arrangeringskostnaderna för normal utbildning finansieras i sin helhet med nationella medel. Det viktigaste inom högskoleverksamheten är att studietakten och steget till arbetsmarknaden försnabbas med hjälp av ett riksomfattande utvecklingsnätverk. ESF-finansieringen ger även möjlighet till att utveckla ungdomsverkstäderna på ett yrkesmässigt mångfaldigt och sektorsöverskridande sätt och till att göra verkstäderna mer tillgängliga.

Relation till målen i enlighet med Lissabonstrategin

Utvecklingsprogrammet stödjer följande riktlinjer i Lissabonstrategin: makroekonomiska riktlinjen 2 (trygga ekonomisk och finanspolitisk hållbarhet för en högre sysselsättning) samt riktlinjerna för sysselsättning 18 (längre arbetskarriärer), 19 (tillträde till arbetsmarknaden), 20 (balans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft), 23 (investeringar i humankapital) och 24 (anpassa utbildningssystemen till nya yrkes- och kompetenskrav).

Ungdomsverkstäderna verkställer Europeiska ungdomspakten (Europeiska rådet 7619/05) på nationell nivå. På det utbildningspolitiska planet stödjer utvecklingsprogrammet EU-programmet Utbildning 2010.

Allmänna styrprinciper

Jämställdhet

Andelen unga män som avlägger en examen har börjat minska. Studierna och arbetsmarknaden är fortfarande indelade i kvinnligt och manligt dominerade branscher. Utvecklingsprogrammet omfattar åtgärder som förbättrar jämställdheten mellan könen och mellan olika områden, både under studierna och i arbetslivet. Ungdomsverkstäderna skall utvecklas med beaktande av livssituationen för barn och unga vuxna av båda könen.

Sociala innovationer

Utvecklingsprogrammet bygger på ett kundorienterat förhållningssätt, tidigt ingripande, socialt tänkande och samarbete. Individernas sociala och attitydmässiga kunskaper och samarbetskunskaper utgör väsentliga resurser för programmet.

Hållbar utveckling

Utvecklingsprogrammet skall söka fram hållbara handlingsmönster och lösningar som lämpar sig för en omvärld där resurserna håller på att minska. Målet är att etablera hållbara

handlingsmönster i utbildnings- och servicesystemet i syfte att förebygga studieavbrott och främja sysselsättning. Utvecklingsprogrammet syftar till att hitta effektivare metoder för tidigt ingripande samt till att minska polariseringen av ungas kompetens och kunskaper.

Partnerskap och små aktörer

Utvecklingsprogrammet bygger på samarbete och partnerskap mellan likvärdiga aktörer. De regionala eller lokala företagen, arbetsplatserna och organisationerna är också viktiga partner, och likaså ungdomarna och deras föräldrar.

Internationalism

Utvecklingsprogrammets mål och innehåll är av internationellt intresse. Fortsatta studier efter grundläggande utbildning, studieavbrott, sysselsättning efter studier, förebyggande av utslagning och aktivering av unga är frågor som har blivit allt viktigare i EU-länderna och i Norden med anledning av den ändrande åldersstrukturen. Här behövs ett internationellt samarbete och en jämförelse av åtgärder och resultat.

GENOMFÖRANDEPLAN

Målgrupp

Målgruppen för utvecklingsprogrammet omfattar studerande i övergångsskedet mellan grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet som saknar planer för framtiden, studerande som har avbrutit en yrkesinriktad utbildning eller lever under ett sådant hot och studerande i särskilt behov av stöd och handledning i studierna och för att hitta arbete. Målgruppen innefattar också ungdomar som varken deltar i utbildning eller arbetar, studerande vid yrkeshögskolor och universitet som är i färd att slutföra sina studier, studerande under hot av förlängda studier och/eller studieavbrott och studerande som har avbrutit sina studier strax före slutexamen. Målgruppen kan också inbegripa lärare, studiehandledare, arbetsplatshandledare, personalen vid verkstäder och andra aktörer som tillhör relevanta nätverk.

Stödstrukturer och genomförande

Utvecklingsprojekten stöds på nationell nivå. Stödet skall innefatta samordning av verkställigheten, nätverksbildning mellan projekt, stöd till nätverken i fråga, forsknings- och utvecklingsstöd samt administrativt stöd. Resultaten och effekterna inom projekten skall utvärderas ur ett helhetsperspektiv.

Projekt som hänför sig till grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet stöds, samordnas och bedöms av Utbildningsstyrelsen. Ungdomsverkstädernas verksamhet övervakas av länsstyrelserna. Länsstyrelserna skall också stödja projekt som rör högskolor, i synnerhet när det gäller samordning och administrativ ledning. För det konkreta ledningsarbetet har länsstyrelserna stöd av en stödgrupp och av experter vid undervisningsministeriet. Projektfinansieringen skall också användas för att finansiera ett samordningsprojekt med fotfäste i högskolenätverken. Samordningsprojektet skall stödja den övergripande förvaltningen av projekthelheten, bilda nätverk mellan de övriga projekten och se till att de samarbetar. Samordningsprojektet skall fungera som en komplettering av projektadministrationen utan att ersätta finansieringsmyndighetens ledar- och styrroll. Samordningsprojektets roll är huvudsakligen organisatorisk och projektet skall stödja det

konkreta utvecklingsarbetet inom varje projekt. Samordningsprojektet skall väljas genom ett öppet förfarande enligt samma principer som de övriga projekten.

Utvecklingsprojekten skall stödjas, övervakas och utvärderas. Koordinatorerna för de olika projekten inom utvecklingsprogrammet skall få lämplig utbildning. Målet är att skapa ett gemensamt handlingsmönster som stödjer relevanta aktörer och säkerställer att utvecklingsprogrammet fullföljer de uppsatta målen. Som stöd till verksamheten skall utbildning ordnas på regional och nationell nivå i samverkan med olika förvaltningar och utbildningsformer i syfte att främja gemensamma mål, principer, handlingsmönster och aspirationer.

Verksamheten och resultaten inom de olika projekten skall övervakas och utvärderas med hjälp av regelbundna rapporter, gemensamma seminarier och möten samt nätverksbildning mellan koordinatörerna.

När projekt utvärderas skall fokus ligga på vilka nya handlingsmönster som utvecklas och deras effektivitet, hur samarbetet fungerar och hur den yrkesmässiga mångfalden beaktas samt hur studerande deltar i planeringen och genomförandet av lösningar som berör dem. Dessutom skall projekten utvärderas på grundval av mätbara, kvantitativa resultat (t.ex. ändringar som hänför sig till avbrutna studier, sysselsättning, personer som fått studieplats, osv.).

Åtgärder som skall vidtas

- 1.Handlednings- och stödåtgärder skall utvecklas för övergångsskedet mellan grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet

Unga i särskilt behov av stöd och handledning skall ges bättre möjligheter att hitta en utbildningsplats efter grundläggande utbildning genom att utveckla individuella fortbildnings- och karriärplaner i samverkan med utbildningsarrangörerna, läroanstalterna och verkstäderna i regionen/kommunen, arbetsförvaltningens social- och hälsovårdsväsen samt med ungdomarna själva och deras vårdnadshavare. Utvecklingsarbetet skall utnyttja erfarenheterna från tidigare ESF-projekt och projektet JOPO samt från förberedande utbildningar som leder till yrkesinriktad grundutbildning.

2. Studiehandledningen, elevvården och studentboendet skall utvecklas

Studerande som går en utbildning på andra stadiet har mycket varierande förutsättningar för egna och självständiga beslut. Studiehandledningen skall utvecklas så att den motsvarar de studerandes individuella handlednings- och stödbehov bättre än tidigare. Man skall också kunna reagera tidigt på elevfrånvaro för att kunna hindra att problemen ackumuleras. Handlednings- och stödarrangemangen måste utvecklas genom ett omfattande regionalt/lokalt och yrkesmässigt mångfaldigt samarbete.

Utbildningsarrangörernas och läroanstalternas studentbostadsverksamhet skall utvecklas så att de ansvarar för att studerande, som i allmänhet fortfarande är minderåriga, bor tryggt. Studentbostadsverksamheten har som uppgift att stödja de ungas studier, främja en hälsosam utveckling och aktiva fritidssysslor samt tillhandahålla tillräcklig handledning och stöd i problemsituationer.

Inom elevvården skall särskild uppmärksamhet fästas vid att studerande får tillgång till psykisk hälsovård, oberoende av bostads- eller utbildningsort eller utbildningsnivå. Målet för utvecklingen av studiehandledningen, elevvården och studentboendet är att främja att studier slutförs med framgång inom föreskriven tid samt stödja den studerandes individuella karriärplanering och sysselsättning i slutet av utbildningen.

3. Studieutbudet, förfaringssätten för inläring i arbete och kontakterna till arbetslivet skall göras mångsidigare och utvecklas

Den studerandes studieförutsättningar och motivation skall stödjas genom att utveckla studieutbudet och utforma funktionella och arbetspräglade undervisnings- och studiemetoder som är särskilt riktade till studerande i behov av stöd och handledning, i samverkan med arbetslivet, företag och lokala/regionala verkstäder. Förfaringssätten för inläring i arbete skall göras mångsidigare och individuellare i samverkan med arbetslivet. Inom den yrkesinriktade utbildningen skall arbetsmönster utvecklas för att tillhandahålla sysselsättningshandledning i utbildningens slutstadium.

Målet är att skapa ett allt bättre och mångsidigare fotfäste i arbetslivet som stödjer den studerandes yrkesmässiga utveckling och hjälper bibehålla studieförutsättningarna och motivationen.

4. En riksomfattande servicehelhet skall utvecklas i syfte att hjälpa högskolestuderande avlägga examen snabbare och hitta arbete som motsvarar utbildningen direkt

Utvecklingsinsatserna för yrkeshögskolor och universitet syftar till att skapa riksomfattande, gemensamma utsikter för högskolorna när det gäller slutförande av studier. Viktiga informationsresurser och kanaler för växelverkan som kan underlätta sysselsättning skall göras tillgängligare och stödjande regionala handlingsmönster skall utvecklas i universitets- och högskoleorterna.

Projekthelheten för högskolor omfattar följande centrala insatsområden:

- tillhandahålla lättillgänglig och aktuell information om högskolestudier åt blivande studerande innan de söker sig till en utbildning. Informationen skall uppmuntra till jämförelse av olika alternativ och belysa hur studierna motsvarar arbetslivet och dess krav. Befintliga internetbaserade informationstjänster skall användas som huvudsakliga källor.
- tillhandahålla ett effektivt och tillgängligt stöd för studerande i slutstadiet av utbildningen, i synnerhet för att skriva avhandlingar. Som modell används Maisterihautomo och motsvarande privata stödtjänster för slutförande av avhandlingar, varifrån bästa praxis skall hämtas och tillämpas i bred omfattning. Ett viktigt verktyg är de nationella utbildningsprogrammen, i synnerhet de som är riktade till högskolornas handledare.
- rikta särskild uppmärksamhet på studerande under hot av studieavbrott och studerande som inleder studier på nytt. Möjligheterna att erbjuda stöd av likställda utvecklas enligt 2.0-modellen.
- tillhandahålla ett mångsidigt stöd för steget från högskola till arbete. Stödformerna är: rekryterings- och karriärservice genom en riksomfattande portal för personer med högskoleexamen och potentiella arbetsgivare (som även skall analyseras ur ett regionalt utvecklingsperspektiv) och gemensamma regionala enheter där högskolorna och i tillämplig utsträckning även de yrkesinriktade läroanstalterna deltar.
- utvecklingen skall också innefatta beredskap för akuta sysselsättningskriser; jfr. Perlos och den gemensamma serviceenheten för områdets läroanstalter. De ovan nämnda

regionala enheterna utgör ett naturligt och smidigt underlag för arrangemang i exceptionella situationer.

5. Verkstadsverksamheten skall göras mångsidigare och utvecklas som en del av ett yrkesmässigt mångfaldigt samarbetsnätverk

Ungdomsverkstädernas verksamhet skall utvidgas till en riksomfattande service med kompetens i tjänster med låg tröskel, tillsammans med instanser för samarbetsinriktat ungdomsarbete, läroanstalter och andra myndigheter. Verkstädernas kompetens skall stärkas, deras roll som en del av serviceutbudet för ungdomar med invandrarbakgrund skall klargöras och lämpliga metoder skall utvecklas inom arbetet för kulturell mångfald. Utöver samarbetet mellan verkstäder och läroanstalter skall en stödd läroavtalsmodell utvecklas i syfte att utvidga krävande studieformer så att de även är tillgängliga för unga som på detta sätt kan få ett yrke. De ekonomiska regionernas verkstadsverksamhet för unga skall också utvecklas.

Konkreta resultat och indikatorer

Resultat och indikatorer för verksamheten

- studieavbrotten vid deltagande läroanstalter och högskolor minskar
- fler slutför sina studier inom föreskriven tid
- fler hittar påbyggnadsutbildning eller ett yrke som motsvarar utbildningen omedelbart
- det lokala/regionala elevvårdssamarbetet har hittat konkreta och praktiska arbetsmönster
- studerande får ett tillräckligt stöd i form av studiehandledning och sysselsättningshandledning
- studentbostadsverksamheten utgör en del av utbildningsarrangörens/läroanstaltens elevvård och stödtjänster
- tidig upptäckt av problem och tidigt ingripande utgör en gemensamt överenskommen praxis
- god praxis och fungerande modeller har spridits i omfattande utsträckning till olika aktörer
- fungerande handlingsmönster har införlivats i basfunktionerna hos deltagande utbildningsarrangörer, läroanstalter, arbetsplatser och ungdomsverkstäder samt inom social- och hälsovårdsväsendet och andra intressegrupper
- lärarna, arbetsplatshandledarna och verkstädernas personal samt social- och hälsovårdsväsendet, ungdomsväsendet, m.fl. har en bättre kompetens för tidig identifiering och ingripande i problem; yrkesmässigt mångfaldigt samarbete förekommer i större utsträckning och servicen för unga i behov av stöd har blivit bättre
- de ekonomiska regionernas arbetsmönster utvecklas
- verkstädernas mångkulturella kompetens förbättras
- verkstädernas service når fram till unga som inte omfattas av myndigheternas service
- verkstäderna ger ungdomar bättre livskompetens och bättre färdigheter för utbildning och arbete
- ungdomsverkstäderna blir mer tillgängliga

Kostnadsberäkning och finansieringsplan

Utvecklingsprogrammets totala finansiering uppgår till 39 176 600 euro.